

Голові спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03
Національного університету цивільного захисту
України, заслуженому працівнику освіти, доктору
наук з державного управління, професору
С.М. Домбровській

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата наук з державного управління, доцента
Карпеко Надії Миколаївни на дисертаційну роботу
Василенка Дениса Васильовича на тему: «Інформаційно-аналітичне забезпечення
підтримки рішень органів публічного управління в умовах надзвичайних
ситуацій», яку подано до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата
наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми
державного управління.

Ступінь актуальності обраної теми дисертаційного дослідження.

В сучасних умовах глобальних викликів, зростання частоти та масштабів надзвичайних ситуацій, а також з урахуванням специфіки сучасних загроз, що постають перед Україною, питання ефективного інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічного управління набувають критичного значення. Динамічний характер сучасних викликів, таких як пандемії, техногенні катастрофи, воєнні конфлікти, кліматичні зміни та інші кризи, вимагає вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення (ІАЗ) органів публічного управління.

Актуальність дослідження обґрунтована ключовими факторами. Статистичні дані, наведені в роботі, демонструють тенденцію до зростання кількості надзвичайних ситуацій в Україні – на 65,2% у 2023 році порівняно з 2022 роком (з 66 до 109 подій), що підтверджує нагальну потребу в удосконаленні системи реагування та прийнятті управлінських рішень.

Сучасні виклики характеризуються високою невизначеністю, швидкістю розвитку подій та складністю прогнозування наслідків, що вимагає принципово нових підходів до інформаційно-аналітичного забезпечення. Цифровізація публічного управління та розвиток інформаційних технологій створюють нові можливості для підвищення ефективності прийнятих рішень, але водночас потребують теоретичного осмислення та практичного впровадження. Досвід реагування на кризові ситуації в Україні та світі демонструє наявність суттєвих прогалин у системах інформаційно-аналітичного забезпечення, що негативно впливає на якість та швидкість прийняття управлінських рішень.

Здобувач переконливо аргументує актуальність теми, посилюючись на динамічні зміни в характері сучасних загроз, зростання взаємозалежності різних сфер суспільного життя та забезпечення адаптивності системи публічного управління до нових викликів.

Зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження пов'язане з актуальними науковими програмами та планами. Робота виконувалася в рамках науково-дослідної теми навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (державний реєстраційний номер 0118U01007). Здобувачем зроблено персональний внесок у розробку окремих підходів щодо формування інформаційного та аналітичного забезпечення та реалізації управлінських рішень в умовах надзвичайних ситуацій в Україні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації характеризуються високим ступенем обґрунтованості та аргументованості.

Здобувач застосовує комплексний методологічний підхід, що включає наступне.

Дисертація має чітку структуру, об'єкт і предмет дослідження визначені коректно та відповідають меті та завданням. У вступі обґрунтовано актуальність теми, представлено наукову новину, практичне значення та апробацію результатів.

У першому розділі проведено обґрунтований аналіз наукової літератури з теми дослідження, включаючи праці вітчизняних та зарубіжних авторів; здійснено критичний огляд існуючих теорій та концепцій інформаційно-аналітичного забезпечення; систематизовано підходи до його визначення, функцій та методології.

Другий розділ аналізує стан практичної реалізації ІАЗ в Україні та за кордоном, виокремлюючи проблеми та бар'єри. На основі використання статистичних даних щодо надзвичайних ситуацій в Україні, проаналізовано практичний досвід функціонування системи реагування на кризу; вивчено зарубіжний досвід організації інформаційно-аналітичного забезпечення.

Третій розділ пропонує напрямки розвитку ІАЗ, включаючи інтеграцію сучасних технологій, рекомендації щодо створення сучасної державної системи реагування на надзвичайні ситуації та створення страхового фонду документації для підтримки рішень органів публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій.

Особливо цінним є те, що пропозиції та рекомендації автора знайшли практичне застосування у межах організаційної практики та засвідчив свою дієвість при прийнятті управлінських рішень в умовах зовнішніх змін Харківським обласним центром зайнятості (довідка про впровадження № 9-2100/5 від 11.07.2025 р.) та при підготовці матеріалів щодо напрямів і заходів Програми «Електронна Харківщина» на 2024 – 2026 роки (довідка про впровадження № 01-44/1986 від 18.07.2025 р.).

Наукова новизна одержаних результатів дослідження.

Наукова новина дисертаційного дослідження є достатньо обґрунтованою. Здобувач чітко структурує свої наукові здобутки за рівнями новизни.

Найбільш значущим досягненням є розроблення інтегрованої концептуальної моделі адаптивної системи інформаційно-аналітичного забезпечення підтримки органів державного управління в умовах надзвичайних ситуацій. Вказана модель характеризується: багаторівневою архітектурою; синергетичною взаємодією компонентів; динамічною адаптивністю до різних типів кризових ситуацій; інтеграцією сучасних технологічних рішень з управлінськими процесами.

Істотним є удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення, який передбачає інтеграцію інформаційних систем різних органів влади; використання технологій великих даних, штучного інтелекту та прогнозової аналітики; базування на принципах адаптивності, комплексності, операційної сумісності, масштабованості, стійкості, координації та постійного моніторингу.

Удосконалення методичних підходів до інформаційно-аналітичного забезпечення включає автоматизацію процесів, моделювання сценаріїв та адаптацію міжнародних практик до локальних умов.

Дістали подальшого розвитку:

Систематизація підходів до публічного управління інформаційними ресурсами; класифікація інформаційно-аналітичних інструментів підтримують рішення розширюють теоретичну базу галузі знань та розробка підходів до формування страхового фонду документації є інноваційним рішенням для забезпечення безперервності управління в кризових ситуаціях.

Оцінка ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертаційної роботи.

Зміст автореферату дисертації Василенка Д.В. в повній мірі відображає основні положення дисертаційної роботи. Структура автореферату повністю

відповідає структурі дисертації, включаючи всі основні розділи та ключові результати дослідження. Обсяг автореферату відповідає встановленим нормам. Зміст розкриває суть дисертаційного дослідження. Представлені всі структурні елементи, а мова викладу є науковою та зрозумілою.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях.

Аналіз публікаційної активності здобувача свідчить про достатню повноту викладу основних положень дисертації в наукових працях. Загальна кількість публікацій становить 12 наукових праць, що включають: 4 статті у вітчизняних наукових фахових виданнях, включених до категорії Б; 8 тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських конференціях. Широка географія конференцій (Харків, Хмельницький, Полтава, Івано-Франківськ, Черкаси, Вінниця) свідчить про активну апробацію результатів. Кількість та якість публікацій відповідають вимогам для захисту кандидатської дисертації.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Практичне значення дисертаційної роботи є багатоаспектним. Результати дослідження мають безпосереднє прикладне значення для удосконалення системи публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій.

Розроблені рекомендації можуть бути використані для модернізації існуючих систем інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади. Запропонована модель адаптивної системи може стати основою для створення національної системи реагування на кризи. Механізми міжвідомчої координації сприятимуть підвищенню ефективності взаємодії різних органів влади.

Одержані результати знайшли практичне застосування в діяльності Громадської організації «Академія соціальних трансформацій та інноваційного управління», що підтверджується відповідною довідкою про впровадження. Зокрема, систематизація та формалізація підходів до інформаційно-

аналітичного забезпечення підтримки рішень органів публічного управління та з'ясування специфіки прийняття управлінських рішень в умовах надзвичайних ситуацій (вдосконалення системи прийняття управлінських рішень та їх подальшого подання до фахових по відношенню до проблематики надзвичайних ситуацій органів публічного управління); з'ясування місця та ролі інформаційних ресурсів в системі інформаційно-аналітичного забезпечення публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій, а також оцінювання ефективності їх використання під час підготовки та реалізації управлінських рішень (вдосконалення змісту та практики функціонування механізмів реагування держави на надзвичайні ситуації, а також їх подальшого подання до фахових по відношенню до проблематики надзвичайних ситуацій органів публічного управління).

Також результати дослідження інтегровані до освітнього процесу. Окремі положення дисертації, зокрема: поглиблення понятійно-категоріального апарату, обґрунтування і виокремлення механізмів формування та реалізації державної політики забезпечення конкурентоспроможності економіки, а також визначення напрямів їх удосконалення використовуються при викладанні освітніх компонент «Сталий розвиток держави», «Державне та регіональне управління» та «Теорія прийняття управлінських рішень» за програмою підготовки здобувачів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»; «Глобалізація і політика національної безпеки» за програмою підготовки здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»; «Соціологічний супровід економічної діяльності», «Новітні технології управління репутацією» за програмою підготовки здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія» у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» Зазначене сприяє формуванню у студентів сучасного уявлення про роль аналітики у забезпеченні національної стійкості, розвиткові компетентностей у сфері стратегічного мислення, аналізу

даних, кризового менеджменту.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності.

Тематика дисертації Василенка Дениса Васильовича на тему: «Інформаційно-аналітичне забезпечення підтримки рішень органів публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій» відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, а саме наступним його пунктам: теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів державного управління: категорії, закономірності, принципи, методи, концепції, моделі, системи, класифікація; цілі, завдання, функції держави, стратегії її розвитку як чинники формування та функціонування механізмів державного управління; механізми державного регулювання окремих галузей і сфер суспільного життя та їх удосконалення; інформаційні технології та інформаційне забезпечення в системах державного управління.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертаційної роботи.

Попри загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, є кілька аспектів, дискусійного характеру, які потребують обговорення:

1. У підрозділі 2.1, де здійснено аналіз сучасного стану ІАЗ в Україні, наведено численні емпіричні дані, однак вони подані переважно в описовій формі. Розширення емпіричного блоку за рахунок застосування методів індикаторного аналізу або багатовимірної статистики (кластеризація, факторний аналіз,) дозволило б зробити глибші висновки та сприяти побудові інтегрального індексу аналітичної спроможності органів публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій.

2. У роботі згадується про «аналітичну спроможність органу влади», однак цей концепт потребує більше критеріїв вимірюваності – через систему індикаторів, формалізованих критеріїв або інструментів її вимірювання. Зазначене дозволило б здійснити порівняльний аналіз між органами публічного

управління та забезпечити об'єктивну оцінку динаміки зростання їх аналітичного потенціалу.

3. Необхідним є уточнення статусу та інституційної спроможності запропонованих «ситуаційних центрів», зокрема: чи йдеться про мережу самостійних аналітичних структур, інтегрованих у вертикаль виконавчої влади, чи про функціональні підрозділи в існуючих органах влади? Чи передбачається нормативне регулювання їхньої діяльності, механізми бюджетного фінансування, взаємодія з громадськістю, приватним сектором, ЗМІ?

4. У дисертації переважно представлено приклади реагування на надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру, у той час як соціальні, інформаційні, гібридні кризи (особливо актуальні в умовах війни) розглянуто побіжно. Їхня природа вимагає складніших підходів до аналітики, багатоканального моніторингу, інтеграції слабких сигналів і стратегічної фіксації змін середовища.

5. Потребує додаткового обговорення питання оптимального балансу між централізованим управлінням та децентралізованим прийняттям рішень в інформаційно-аналітичних системах.

Зазначені зауваження не применшують наукової цінності дисертації, а радше вказують на перспективні напрями для подальших досліджень та можливого доопрацювання окремих аспектів роботи.

Загальний висновок.

Дисертаційне дослідження Василенка Дениса Васильовича на тему: «Інформаційно-аналітичне забезпечення підтримки рішень органів публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій» є завершеною науковою працею, яка вирішує актуальну та важливу наукову проблему удосконалення системи інформаційно-аналітичного забезпечення публічного управління в кризових умовах. Робота збагачує теоретичну базу державного управління новими концепціями та підходами, а результати дослідження мають практичне застосування.

За своїм змістом, структурою, глибиною наукової розробки та рівнем новизни дисертація відповідає вимогам МОН України, пунктам 11–13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою КМУ №567 від 24.07.2013 р. (із змінами), а її автор – Василенко Денис Васильович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент

доцент кафедри економіки
та публічного управління
Національного аерокосмічного університету
«Харківський авіаційний інститут»,
кандидат наук з державного управління,
доцент

Надія КАРПЕКО

Підпис
доцента кафедри економіки
та публічного управління,
канд. наук з держ. управління,
доцента Надії Карпекі
засвідчую
Проректор з НПА

Андрій Гумениш